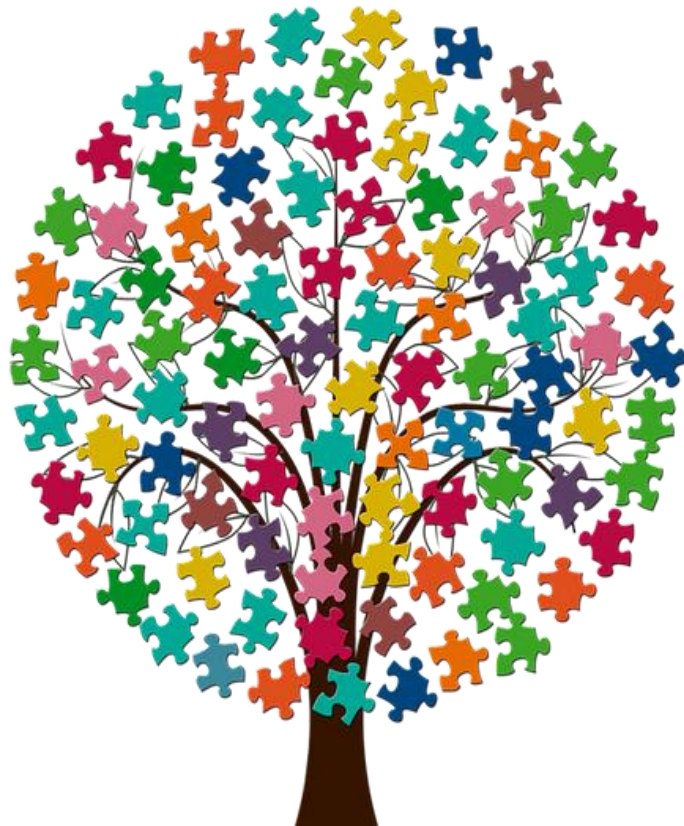

Vahvasti kasvuun

OSALLISTAVIEN MENETELMIEN OPAS KASVATUSYHTEISTYÖHÖN

OPPAAN KÄYTTÄJÄLLE..... 3

TOIMINNAN OHJAAMINEN..... 4

MITEN VIRITTÄYTYÄ TOIMINTAAN..... 5

Harjoituksia tutustumiseen ja kuulumisten kertomiseen..... 6

Meidän luontomaalaus..... 7

Hiljaisuuden metsä..... 8

OSALLISTAVIA MENETELMIÄ IDEOINTIIN JA SUUNNITTELUUN

Toiveiden toukka..... 9

Osallisuustori..... 10

Pyykkinaru..... 11

Vahvasti kasvuun..... 12

**OSALLISTAVIA MENETELMIÄ ARVIOINTIIN JA PALAUTTEEN
ANTAMISEEN**

Lego-äänestys.....13

Käpymittari..... 14

Hillopurkit..... 15

Emojit janalla..... 16

Tökkää mistä tykkäät..... 17

Uniikkilappu..... 18

10 askelta osallisuuteen..... 19

Kahoot!-kysely.....20

LOPUKSI.....21

Satupiknik..... 22

Rennosti yhdessä..... 23

OPPAAN KÄYTTÄJÄLLE

Uusi vasu opastaa ja velvoittaa osallistamaan vanhemmat mukaan lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin (Varhaiskasvatuslaki 7b§). Vahvasti kasvuun –opas on työväline, johon on koottuna toiminnallisia ja osallistavia menetelmä kasvatusyhteistyön tueksi. Menetelmät sopivat käytettäväksi varhaiskasvatuksen toiminnallisissa vanhempainilloissa ja muissa kasvatusyhteistyön tapahtumissa. Olemme itsekin äiteinä osallistuneet lastemme päiväkodin vanhempainiltoihin istumalla, kuuntelemalla ja haukotellen kelloa vilkuillen. Oppaamme menetelmät ovat vastaveto vanhempainilloille, jossa asiantuntijat puhuvat ja vanhemmat kuuntelevat. Antamalla äänen vanhemmille, vahvistuu myös lapsen ääni. Vahvaan kasvuun tarvitaan osallisuutta tukevaa toimintakulttuuria ja sellaisia menetelmiä, jotka antavat vanhempien äänen kuuluviin.

Osallistavia menetelmiä on olemassa paljon ja niiden soveltamisessa voi käyttää luovuutta ja mielikuvitusta muistaen osallistumisen vapaaehtoisuuden ja osallistujien arvostavan kohtaamisen. Harjoitusten leikkimielisyydestä huolimatta jokaisella harjoituksella on tavoitteensa kasvatusyhteistyön rakentamisessa. Kasvatusyhteistyön tärkeitä tekijöitä ovat molemminpuolinen luottamus ja avoin vuorovaikutus (Kaskela & Kekkonen 2006). Toiminnallisten harjoitusten avulla varhaiskasvatuksen henkilökunta ja vanhemmat voivat oppia tuntemaan toisiaan enemmän.

Olemme valinneet oppaaseen menetelmiä, joissa lapset ja vanhemmat voivat yhdessä toimia. Tähän oppaaseen valituissa menetelmissä huomioitiin arviointi- ja suunnittelumenetelmien tarve varhaiskasvatuksen toimintakausien päättyessä joulukuussa ja toukokuussa. Oppaan alussa esittelemme muutamia menetelmiä ja vinkkejä tutustumiseen ja esittäytymiseen. Sen jälkeen olemme jaotelleet menetelmät arviointimenetelmiin ja kehittämismenetelmiin. Arviointimenetelmissä tulokset ovat käytettävissä toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen määrällisenä tietona. Kehittämismenetelmissä tulokset ovat visuaalisia ja helposti kameralla kuviksi dokumentoitavissa. Varhaiskasvatuksen toimintaan suunniteltaessa ja kehitettäessä näihin tuloksiin on helppo palata ja käyttää suunnittelun tukena.

Oppaan menetelmiä testattiin toukokuussa 2018 avoimen varhaiskasvatuksen perhekerroilla, joita järjestetään avoimen varhaiskasvatuksen toimipaikoissa perheille säännöllisesti. Yhteistyöryhminä olivat Mantan, Niinivaaran, Rantakylän, Reijolan ja Tuulikanteleen ryhmät. Iso kiitos kaikille osallistuneille vanhemmille, lapsille ja henkilökunnalle! Toivomme opasta lukevan varhaiskasvattajan uteliaisuuden ja kokeilunhalun heräävän ja osallistavien menetelmien leviävän ja juurtuvan osaksi kasvatusyhteistyötä.

Hauskoja hetkiä harjoitusten parissa!

Tekijät

Anna Huhtinen ja Jenni Raatikainen

TOIMINNAN OHJAAMINEN

Toivomme että monet harjoitukset toimivat hyvinä keskustelun avauksina. Menetelmien avulla ohjaaja saa tietoa osallistujien mielipiteistä keskustelun eteenpäin viemiseen ja osallistujat ehtivät muodostamaan oman mielipiteensä ennen yhteistä keskustelua. Kokemustemme mukaan monet toiminnalliset menetelmät ovat aikuisille mielekkäitä, kun mukana on oma lapsi. Parhaimmillaan osallistavia menetelmiä voi hyödyntää niin, että lapset tekevät vaikkapa askarrellen tai maalaten materiaaleja, joita hyödynnetään myöhemmin varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja arvioinnissa yhdessä vanhempien kanssa. Lasten omien tuotosten kautta varhaiskasvatuksen henkilökunnan on luonteva kertoa vanhemmille lapsen ryhmän toiminnasta ja avata vanhemmille myös toimintaan sisältyviä vasun mukaisia pedagogisia tavoitteita. Toiminnallisissa harjoituksissa on painotettu osallistumisen helppoutta, mielekkyyttä ja hauskuutta.

Toiminnallisen menetelmän valinnassa kannattaa huomioida

- esivalmisteluihin kuluva aika
- osallistujien määrä
- miten hyvin osallistujat tuntevat toisensa.

Kaikki aikuiset eivät koe luontevana ja mielekkäänä leikkiä ja draamaa sisältäviä harjoituksia. Menetelmien tarkoituksena ei ole viedä huomiota tärkeiltä kasvatusyhteistyön asioilta vaikkapa askarteluun tai leikkimiseen. Toiminnallisten menetelmien tarkoituksena on vuorovaikutuksen lisääminen ja yhteiseen keskusteluun osallistumisen helpottaminen. Aikuisille suunnatuissa harjoituksissa olemme painottaneet keskustelua, jonka toivomme lisäävän myös vanhempien verkostoitumista.

Kuva: Jenni Raatikainen

Suunnittelu- ja arviointimenetelmien käyttämisessä ja toteuttamisessa

- määrittele arvioitava asia tarkasti ja valitse menetelmä, jonka avulla tavoite on mahdollista saavuttaa.
- kerro osallistujille selkeästi toiminnan alussa tavoitteet ja aikataulu
- tee toimintapisteisiin selkeät kirjalliset toimintaohjeet, mitä osallistujien odotetaan tekevän
- seuraa ja ohjaa työskentelyn etenemistä
- ole läsnä vastaamassa osallistujien kysymyksiin. Korjaa virheellistä etenemistä ja väärää tietoa keskustellen ryhmän kanssa
- lopuksi pura yhteenvedona mitä arvioitiin ja suunniteltiin kokoamalla tulokset yhteen
- kysy ja pyydä palautetta osallistujilta, miltä menetelmä tuntui, mitä ajatuksia heräsi
- jos menetelmässä on tehty jokin tuotos, kerää / valokuvaa / kirjoita se puhtaaksi ja lähetä se myöhemmin osallistujille tiedoksi
- jos tuotos puretaan suullisesti, kirjoita se esimerkiksi fläppipaperille. Näin suullisenkin tuotos jää dokumentiksi ja selkeytyy konkreettiseksi tuotokseksi.

MITEN VIRITTÄYTYÄ TOIMINTAAN

Virittäytymis- ja lämmittelyharjoitusten tarkoituksena on luoda turvallinen ilmapiiri ja toivottaa toimintaan osallistujat tervetulleiksi. Erilaisia tutustumisharjoituksia kannattaa käyttää silloin kun on tarvetta esittäytymiseen ja tutustumiseen esimerkiksi toimintakauden alussa. Vanhempien ollessa jo tuttuja keskenään menetelmiä voidaan soveltaa kuumiskierroksina, jolloin jokainen kertoo jotakin lapsestaan ja perheensä arjesta. Osallistujamäärän ja tilanteen mukaan menetelmissä kannattaa hyödyntää pienryhmiä, jolloin säästetään aikaa ison ryhmän koko kierrokselta. Pienryhmä- ja parikeskusteluissa osallistumisen kynnyks on myös matalampi kuin koko ryhmän kanssa omalla vuorollaan äännessä olemisessa. Menetelmien käyttämisessä on tärkeää osallistujien huomioiminen, esimerkiksi liian ”räväkät” alkuharjoitukset saattavat lukita hiljaisimmat osallistujat. Tarkoituksena, että kaikki tuntevat olevansa tervetulleita.

Harjoituksia tutustumiseen ja kuulumisten kertomiseen

Tutustuminen ja kuulumisten kertominen alussa vaikuttavat positiivisesti ilmapiiriin ja valmistavat osallistujia tulevaan toimintaan.

- Kun tapahtumassa on mukana useamman ryhmän lasten vanhempia, voidaan aluksi pyytää eri ryhmien vanhempia nostamaan kätensä ylös tai nousemaan seisomaan.
- Esittäytymiskierros niin, että vanhemmat esittäytyvät oman lapsensa vanhemmina. Aloituskysymykseksi sopii ”Kerro, kuka olet ja kenen vanhempi olet”.
- Tutustumiseen sopivat käytettäväksi esimerkiksi erilaiset toiminnalliset kortit, kuva- ja postikortit. Osallistujia pyydetään valitsemaan kortti, joka vastaa asetettuun kysymykseen. Korttien avulla voidaan kertoa esittäytymisen jälkeen kertoa esimerkiksi: lapsen vahvuuksista, mielenkiinnonkohteista ja omista tunnelmistä sekä odotuksista.
- Vanhemmille voidaan varata keskustelukysymyksiä kirjoittaen liitu- tai fläppitaululle tai vaihtoehtoisesti tulostetuille paperilapuille. Vanhempia pyydetään itsensä esittelyn jälkeen pyytämään keskustelukumppaniksi vanhempi, joka ei ole hänelle entuudestaan tuttu.
- Vanhempia pyydetään ryhmytymään keskusteluryhmiksi lapsensa mielenkiinnon tai suosituimman lelun tai leikin mukaan.
- Vanhemmista on mukava kuulla, mitä lapset ovat tehneet varhaiskasvatuksen toiminnassa. Vanhemmille voidaan esitellä esimerkiksi lasten yhdessä tekemä piirustus tai maalaus. Lasten tekemästä kuvasta tai askartelusta annetaan vanhemmille pohdittavaksi kysymyksiä pareittain, jonka jälkeen keskustelua jatketaan yhteisesti.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: virittäytyminen, yhdessä tekeminen

Tarvikkeet: rullapaperia, pullovärejä, viili- tai jogurttipurkkeja, sekoitustikkuja, vesikannu, kanervan varpuja, kuusen oksia, käpyjä

Aina maalaamiseen ei tarvita edes pensseleit. Kerää lasten kanssa luontoretkellä valmiiksi luonnonmateriaaleja, joita voidaan käyttää yhteisessä maalauksessa. Maalaamiseen sopivat varvut, puiden oksat tai vaikkapa kävyt. Keväiset voikukat ovat myös hyviä pensseleit.

Jokainen osallistuja sekoittaa pulloväreistä itselleen mieluisan värin, jota kannattaa ohentaa vielä vedellä. Yhdessä maalaaminen on mukavaa tekemistä. Värien sekoittaminen ja luonnonmateriaaleilla maalaaminen eivät vaadi erityistä osaamista.

Lopuksi yhdessä tehtyä maalausta voidaan ihastella ja pohtia miltä sitä tuntui tehdä.

Meidän luontomaalaus

Vinkki!

Kannatelkaa yhdessä paperia pitämällä reunoista kiinni. Yhteinen maalaus syntyy, kun jokainen vuorotellen kaataa oman väriinsä paperille. Paperia kallistelemalla värit levittyvät paperille mielenkiintoisiksi kuvioiksi.

Kuva: Pixabay

Hiljaisuuden metsä

Tavoite: virittäytyminen, tutustuminen

Tarvikkeet: musiikintoistoväline

Laita taustalle musiikkia, jossa on luonnon tai metsänääniä. Lasten keskittyminen toimintaan helpottuu, kun he voivat kuunnella myös taustalla olevia ääniä.

Ohjaaja pyytää aluksi osallistujia lähtemään liikkeelle kävellen keskittyen vain omaa liikkumiseen. Jonkin ajan kuluttua ohjaaja pyytää kiinnittämään katseen ja huomion jalkoihin ja kipristelemään varpaita kävellessä. Seuraavaksi huomio kiinnitetään nilkkoihin, sitten polviin, lantioon, selkään, käsivarsiin, hartioihin, niskaan ja kasvoihin. Kaikkia vartalonosia voi liikutella pyöritellen samalla kun ryhmä liikkuu kävellen.

Lopuksi ohjaaja pyytää liikkuvia ryhmäläisiä katselemaan toisten vastaan tulevien kasvoja. Tämän jälkeen toimintaa voidaan jatkaa esittäytymisellä yhtenä ryhmänä tai osallistujat voivat ottaa itselleen parit.

Vinkki!

Harjoitukseen tarvitaan avara tila.

Huomio vilkkaat lapset ohjaamalla heidät kävelemään esimerkiksi aikuisen jalkojen päällä, pitävät aikuista yhdestä ja sitten molemmista käsistä kiinni, työntävät kevyesti takapäin, tulevat reppuselkään tai hartioilla istumaan.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: osallistujille tärkeiden asioiden näkyväksi tekeminen

Tarvikkeet: pahvia, sapluuna, tusseja, sakset, sinitarraa, liimaa, koristeita

Osallistujien ideoita, tarpeita tai odotuksia annetusta aiheesta kootaan eri värisistä pahvipaloista rakentuvaan toukkaan. Osallistujat leikkaavat vapaasti tai sapluunan avulla pahvista toukan vartalon palasen, johon he kirjoittavat itselleen tärkeän asian. Isommat lapset leikkaavat mielellään saksilla pahvista toukan paloja. Toukan vartalonosia voi halutessaan koristella eri tavoin.

Toiveiden toukkaan voidaan kerätä osallistujien toiveita tulevalle toimintakaudelle tai vaihtoehtoisesti toukkaan voidaan kerätä palautetta menneestä kaudesta!

Toiveiden toukka

Vinkki!

Laittakaa ideat lentoon yhteisellä kuumailmapallolla, johon lisätään pahvista leikkattuja ilmapalloja.

Toteutus onnistuu myös Ideoiden puu versiona. Siihen tarvitset etukäteen tehdyn seinälle kiinnitettävän puunrungon. Vanhemmat leikkaavat vapaasti tai sapluunan avulla puun lehden, johon kirjoittavat itselleen tärkeän asian. Puunrunko voidaan tehdä lasten kanssa etukäteen. Lapset maalavat ruskealla värillä paperia tai pahvia, josta leikataan kuivumisen jälkeen runko ja oksat.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: osallistujien ajatusten näkyväksi tekeminen, asioihin vaikuttaminen

Tarvikkeet: askartelupahvia tai fläppipapereita, tusseja, sinitarraa

Toteuta osallisuustori kirjoittamalla etukäteen fläppipapereille tai askartelupahveille käsiteltävät kysymykset tai aiheet. Menetelmän avulla voidaan myös osallistaa osallistujia keksimään aihealueita, joita halutaan käydä läpi.

Osallisuustorin pisteitä kierretään vanhempi ja lapsi yhdestä tai yksitellen. Osallisuustori-menetelmää sopii parhaiten tiloihin, joissa voidaan liikkua vapaasti. Lopuksi kaikkien pisteiden aiheet käsitellään yhdessä keskustellen.

Osallisuustori

Vinkki!

Liitä osallisuustoriin lasten tempurata. Jokaisessa pisteessä on mukana jokin hauska pieni temppu tai tehtävä. Tee lapsille tempupassi, johon he keräävät tarroja.

Toteuta osallisuustori teeman ympärille, esimerkiksi joulukuussa voidaan pitää joulumarkkinat.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: osallistujille tärkeiden asioiden näkyväksi tekeminen

Tarvikkeet: naru, pyykkipoikia, askartelupahvia, aikauslehtiä, liimaa sakset

Vanhemmat kirjoittavat paperilappuihin positiivisia ja tärkeitä asioita, jotka mahdollistavat lapsen hyvän päivän päiväkodissa. Myös lapsilta kysytään, mitä asioita he tarvitsevat, että päiväkodissa on hyvä olla. Harjoituksen avulla päästään keskustelemaan lasten ja perheiden tarpeista.

Pyykkinaru

Vinkki!

Paperilaput voivat olla myös lasten askartelemia lapasia, sukkia ja muita vaatekappaleita.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: osallistujien tarpeiden esille tuominen ja selvittäminen kasvatusyhteistyössä

Tarvikkeet: askartelupahvia, sakset, liimaa, tusseja

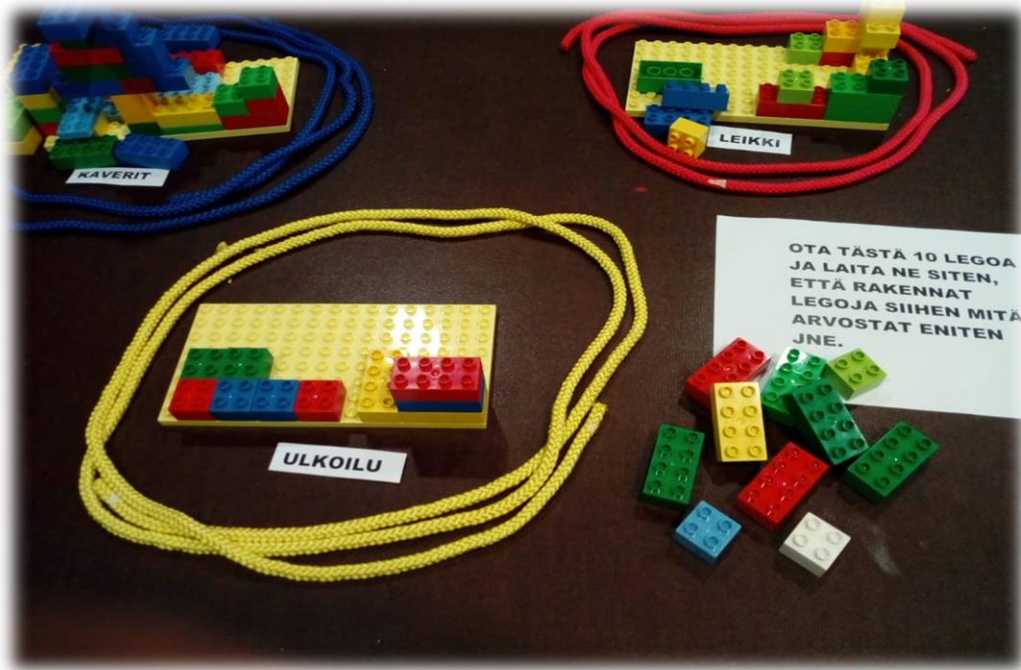
Tämä menetelmä mahdollistaa kasvatusyhteistyössä tärkeiden asioiden esille tuomisen. Askarrellaan askartelupahvista kukkia tai perhosia, joiden keskelle osallistujat kirjoittavat itselleen merkityksellisen asian yhteistyöstä ja vuorovaikutuksesta päiväkodin henkilökunnan kanssa.

Vahvasti kasvuun

Vinkki!

Toteuta yhteisenä taideteoksena, johon tarvitset mustan suuren kartongin ja värikkäitä Post it -lapuja. Kartonki asetetaan seinälle ja otsikoksi kirjoitetaan Vahvasti kasvuun. Tämän jälkeen osallistujia pyydetään kirjoittamaan värikkäille lapuille heille merkittäviä asioita kasvatusyhteistyössä.

Kuva: Jenni Raatikainen

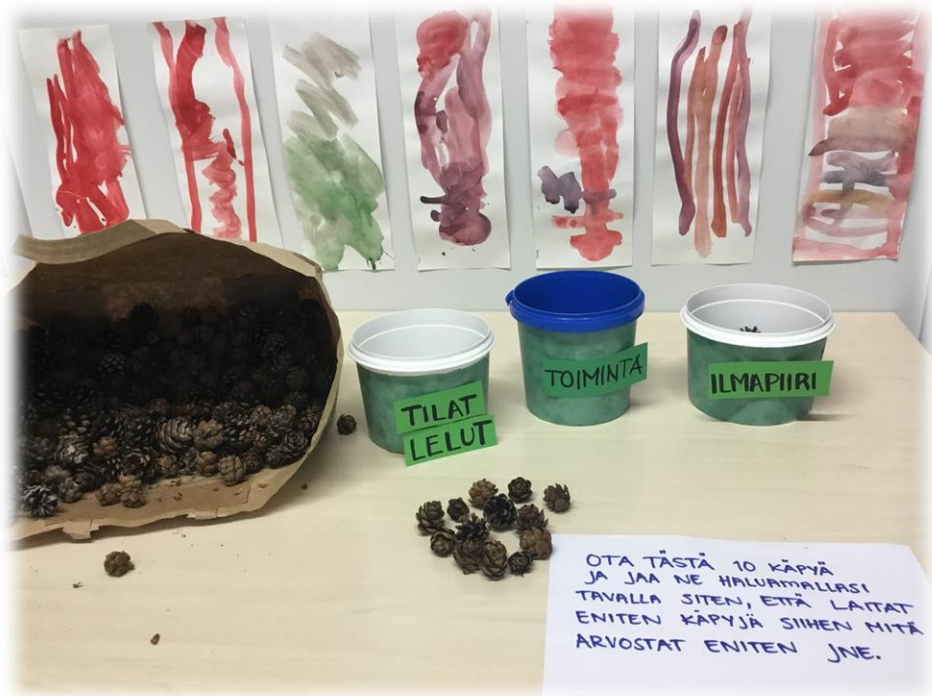
Tavoite: mielipiteen ilmaisu, arviointi, palaute

Tarvikkeet: Lego-palikoita ja -rakennusaluksia

Lego-äänestyksessä lapset ja vanhemmat voivat äänestää esimerkiksi mikä on päiväkodissa parasta. Aikuisille ja lapsille voidaan tehdä omat alustat. Arvioitavat asiat kirjoitetaan esimerkiksi alustojen viereen. Arvioitavia asioita voi suurella alustalla olla useampi. Osallistujia ohjeistetaan ottamaan kymmenen Lego-palikkaa ja jakamaan ne arvioitavien asioiden kesken rakentamalla ne Lego-alustaan.

Lego-äänestys

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: mielipiteiden selvittäminen, arviointi, määrällisen tiedon kerääminen

Tarvikkeet: käpyjä, mitta-astioita

Käpyjen kerääminen on kivaa lasten kanssa metsäretkellä. Kävyt sopivat paitsi askartelumateriaaliksi myös toiminnan arviointiin. Pyydä koteja myös tuomaan käpyjä päiväkotiin.

Valitse kolme arvioitavaa asiaa ja kirjoita ne kävyille varattuihin mitta-astioihin. Osallistujia ohjeistetaan ottamaan kymmenen käpyä ja jakamaan ne arvioitavien asioiden kesken siten, että käpyjä laitetaan eniten siihen mitä eniten arvostetaan. Mielipidepurkit voivat olla osana toimintaa tai ne voivat olla sivussa, jolloin jokainen voi osallistua halutessaan.

Käpymittari

Vinkki!

Käpyjen sijasta voidaan käyttää esimerkiksi puisia suuria helmiä tai huovutettuja palloja.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: mielipiteiden ja osallistujille tärkeiden asioiden kartoittaminen

Tarvikkeet: fläppipaperia, tusseja, sinitarraa

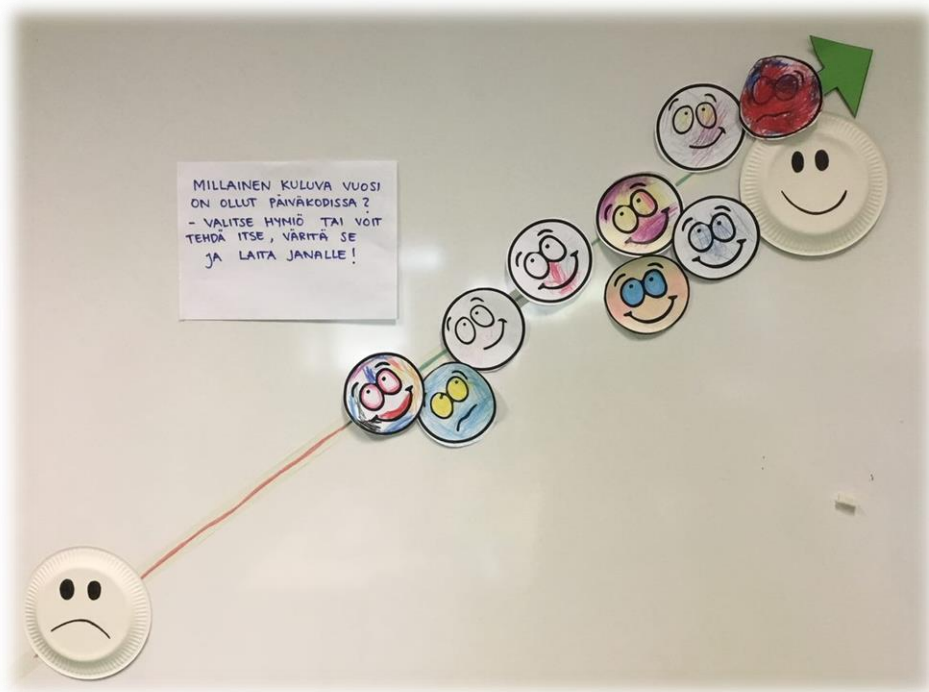
Menetelmä soveltuu osallistujien mielipiteiden kartoittamiseen. Piirrä fläppipaperille kolme hillopurkkia, joiden etiketteihin kirjoitetaan arvioitavat asiat. Osallistujille jaetaan punaisia ja sinisiä tusseja. Jokainen osallistuja käy piirtämässä 10 marjaa haluamiinsa hillopurkkeihin.

Hillopurkit

Vinkki!

Marjakori versioon tarvitset kolme koria, puisia helmiä tai paperista rutattuja palloja. Korit nimetään arvioitavilla asioilla esimerkiksi maalarinteippiin kirjoittamalla. Osallistujille jaetaan kolme eri väristä "marjaa". Punainen mansikka kuvaa arvioijan mielestä parasta, seuraavana oleva sininen mustikka toiseksi parasta asiaa ja viimeisenä oleva oranssi pihlajanmarja on osallistujalle kaikista vähiten merkittävä asia. Osallistujat jatkavat marjansa arviointikoreihin oman näkemyksensä mukaisesti.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: palautteen kerääminen, arviointi

Tarvikkeet: maalarinteippiä, valmiiksi tulostetut emojiit, värikyniä, sinitarraa

Emojiit janalla -menetelmä soveltuu palautteen keräämiseen tai ennalta määritellyn asian arvioimiseen. Menetelmän avulla voidaan pyytää esimerkiksi palautetta menneestä toimintakaudesta. Arvioitava asia on hyvä kirjoittaa osallistujien nähtäville. Emojiit janalla- menetelmään tarvitaan valmiiksi tulostettuja erilaisia emojeita, jotka osallistujat voivat värittää. Maalarinteipistä tehdään jana seinälle tai vaihtoehtoisesti lattialle. Janan paikkaa valitessa on hyvä huomioida, että jana on riittävän suuri. Janan päihin asetetaan hymy ja suru emojiit. Seuraavaksi osallistujia pyydetään laittamaan emoji janalle kohtaan, joka vastaa hänen mielipidettä arvioitavasta asiasta.

Emojiit janalla

Vinkki!

Menetelmä voidaan toteuttaa myös Lämpömittari versiona. Aseta maalarinteippi lämpömittarin asteikoksi lattiaan. Keskelle merkitään nollakohta ja sen yläpuolelle punaisella tussilla +5 astetta, +10 astetta, +15 astetta ja +20 astetta. Nollan alapuolelle vastaavasti pakkasasteet -5 asteesta -20 asteeseen. Seuraavaksi esitetään väittämä, kuten ”Koen että voin keskustella luottamuksellisesti lapseni hoitopäivästä henkilökunnan kanssa. Osallistujat arvioivat väittämän asettumalla sopivaan kohtaan lämpömittarin asteikolla.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: mielipiteiden kartoittaminen

Tarvikkeet: kertakäyttölusikoita, pullovärit, hiekalla täytettyjä ämpäreitä

Tökkää mistä tykkäät -arviointimenetelmä sopii toteutettavaksi sivulla 7 esitetyn yhteisen maalauksen jälkeen, jolloin osallistujilla on jo valmiiksi sekoitettuja värejä. Luonnossa voidaan hyödyntää esimerkiksi lahoja kantoja tai päiväkodin pihamaalla hiekalla täytettyjä ämpäreitä. Ämpäreihin voidaan kirjoittaa, minkä asian tärkeyttä tai paremmuutta siihen asetetuilla kertakäyttölusikoilla mitataan ja arvioidaan. Osallistujilla on tietty määrä lusikoita, jotka jakamalla he tuovat esille mielipiteensä arvioitavaksi asetuista asioista. Mistä tykkäät, siihen tökkäät lusikkasi!

Tökkää mistä tykkäät

Kuva: Jenni Raatikainen

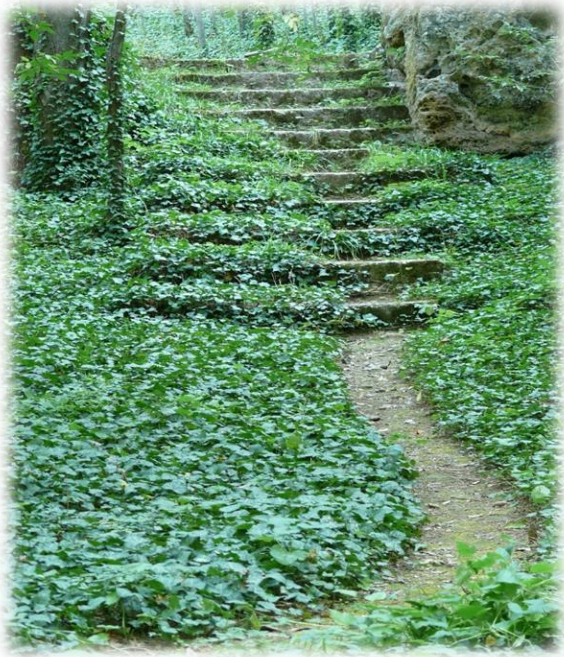
Tavoite: mielipiteiden ja kokemusten kerääminen

Tarvikkeet: lasten maalaamaa vesiväripaperia, kyniä, pieni purkki

Tämä harjoitus sopii hyvin myös pienten lasten vanhemmille. Vanhemmista on kiva kuulla, mitä lapsi on tehnyt päiväkodissa. Esivalmisteluina lapset maalaavat vesi- tai peiteväreillä päiväkodin toiminnassa yhdessä vesiväripaperia. Paperit leikataan kirjoittamiselle sopiviksi paloiksi ja kootaan esimerkiksi kynäpurkkiin. Jokainen vanhempi nostaa vuorollaan itselleen yhden lapun, johon kirjoittaa mielipiteensä tai kokemuksensa kysytystä asiasta. Uniikit vastauslaput toimivat myös keskustelun avauksena jokaisen lapsen ainutlaatuisuudesta.

Uniikki- lappu

Kuva: Pixabay

Tavoite: vanhemmille tärkeiden asioiden esille nostaminen, keskustelun avaaminen

Tarvikkeet: paperilappuja, kyniä, aiheet tulostettuna paperille, maalarinteippiä

Aluksi osallistuvia vanhempia pyydetään ottamaan itselleen pari tai muodostetaan kolmen hengen pienryhmiä. Pareille tai pienryhmille annetaan keskusteltavaksi kolme ajankohtaista aihetta kasvatusyhteistyöstä. Osallistujia pyydetään yhdessä parin tai pienryhmän kanssa käydyn keskustelun jälkeen muodostamaan aiheista väittämät. Jokaisella parilla tai pienryhmällä on kolme väittämää siirryttäessä seuraavaan vaiheeseen. Ohjaaja kerää väittämät itselleen yhdeksi nipuksi. Samankaltaisia väittämiä voi harkinnan mukaan yhdistää. Ohjaaja vetää maalarinteipillä janan lattiaan ja yhdessä osallistujien kanssa sovitaan, kumpi janan päistä merkitsee ”olen täysin samaa mieltä” tai ”olen täysin eri mieltä”. Ohjaaja lukee ensimmäisen väittämän ja osallistujat siirtyvä janalle haluamaansa kohtaan oman mielipiteensä mukaisesti. Ohjaaja pyytää asteikkojen ääripäissä olevien perustelut omalle valinnalleen. Näin jatketaan käyden kaikki vanhempien kirjoittamat väittämät läpi.

10 askelta osallisuuteen

Vinkki!

Aiheet on hyvä kirjoittaa esimerkiksi fläppipaperille näkyville tai jakaa osallistuneille paperille tulostettuna.

Osallistujamäärästä ja väittämien lukumäärästä riippuen harjoitus voidaan toteuttaa myös niin, että osallistujat jättävät merkin janalle haluamaansa kohtaan. Tällöin loppukeskustelu voidaan käydä yleisestä näkökulmasta ilman osallistujien henkilökohtaisten mielipiteiden kysymistä.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: palautteen kerääminen

Tarvikkeet: osallistujien älypuhelimet tai tabletit, tietokone, nettiyhteys, (videotykki)

Kahoot! on verkkotyökalu, jolla voidaan kerätä myös palautetta osallistujilta. Luo itsellesi Kahoot!-tili tai kirjaudu sisään verkkosivulla <https://kahoot.com>. Sisään kirjautuneena käyttäjän luot uuden Kahoot!-kyselyn mielipiteiden ja näkemysten keräämiseen valitsemalla "Survey".

Kyselylle annetaan aluksi otsikko ja kuvaus. Seuraavaksi voit määrittellä kyselyn yksityisasetukset, kielen, käyttökohteen ja lisätä kuvan joko ohjelman kuvista tai omista tiedostoista. "Ok, go" -painikkeesta pääset jatkamaan eteenpäin ja luomaan kyselyn kysymykset ja vastaukset. Lopuksi tallennat tekemäsi kyselyn ja se näkyy ollessasi kirjautuneena "My Kahoots" -valikossa.

Kun aloitat osallistujien kanssa palautekyselyn kirjaudu sisään verkkosivulla <https://kahoot.com>, valitse "My Kahoots" ja klikkaa palautekyselyn kohdalla "Play". Valitse "Team mode" ja sivulle ilmestyy "Game pin". Osallistujat menevät puhelimillaan verkkosivulle <https://kahoot.it/> jonka jälkeen osallistujat näppäilevät puhelimiinsa seitsemännumeroisen "Game pin" numerosarjan ja luovat itselleen nimimerkin. Kun kaikki osallistujat ovat päässeet peliin, voit aloittaa kyselyn painamalla "Start now".

Kahoot! -kysely

Vinkki!

Kahoot- kyselyn jälkeen voi vielä painaa vielä "Feedback" -nappia, jonka avulla osallistujat pääsevät antamaan palautetta kyseisestä Kahootista!

LOPUKSI

Toiminnan päätteeksi käytettyjä menetelmiä on hyvä lähteä purkamaan keskustelemalla. Ryhmässä työskentely saattaa aiheuttaa erilaisia tuntemuksia ja ohjaajan tehtävänä on tällöin toimia keskustelunvetäjänä ja ohjata keskustelua haluttuun teemaan. Toiminnan lopussa voidaan käyttää myös harjoituksia, jotka ovat rentouttavaa ja mukavaa yhdessä tekemistä, joka myös mahdollistaa avoimen ilmapiirin keskustelulle.

- Toiminnan päätteeksi osallistujien tunteita voidaan kysyä käyttäen apuna erilaisia päiväkodista löytyviä esineitä ja leluja. Osallistujia pyydetään valitsemaan sellainen esine, joka kuvastaa hänen senhetkisiä tunteita. Harjoitus voidaan purkaa yhdessä tai jakamalla osallistujat pieniin ryhmiin.
- Satuhieronta on mukava ja rentouttava tapa toiminnan lopetukseen. Satuhierontaan voidaan käyttää valmiita satuja ja tarinoita, joita löytyy ilmaiseksi internetistä. Ohjaajan kertoessa tarinaa vanhemmat voivat kuvitella sadun lapsen keholle kosketuksen kautta.
- Toiminnallisen osuuden jälkeen kokemuksia voidaan jakaa käyttäen apuna palloa. Osallistujia pyydetään asettumaan piiriin ja miettimään jokin mieleen jäänyt kokemus toiminnasta. Ohjaaja aloittaa kierroksen sanomalla ”Mieleeni jäi mukavana muistona...” ja samalla hän vierittää pallon seuraavalle osallistujalle. Kierros loppuu, kun jokainen osallistuja on kertonut oman mukavan muiston toiminnasta.

Kuva: Jenni Raatikainen

Tavoite: rauhoittuminen

Tarvikkeet: laminoituja loru-, runo- ja tarinakortteja, pieni kori

Otetaan mukaan satukori ja levitetään viltti lattialle tai nurmikolle. Lapset nostavat vuorotellen korista loruja, runoja, riimejä ja tarinoita. Vaihtoehtoisesti satupicnic voidaan toteuttaa kuvakorteilla, jolloin lapset kertovat vuorotellen nostamastaan kuvasta.

Satupicnik

Kuva: Anna Huhtinen

Tavoite: rauhoittuminen, rentoutuminen

Tarvikkeet: patjoja

Lapset makaavat lattialla ikään kuin lettuina. Aikuiset kääntävät lapsen ympäri, ikään kuin lettu paistuisi kummaltakin puolelta. Kun kaikki letut on käännetty ja ne ovat paistuneet kypsiksi, rentoutus päättyy.

Aikuinen ja lapsi voivat yhdessä toteuttaa rentoutuksen myös siten, että lapsi on vatsallaan patjan päällä ja aikuinen ”piirtää” hellästi kädellä lapsen ääriviivat. Ääriviivojen piirtämisen jälkeen voidaan hellästi silittää ”värittää” esimerkiksi kädet ja jalat. Seuraavaksi lapsi voi kokeilla tehdä saman aikuiselle.

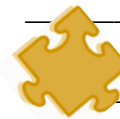
Rennosti yhdessä

MUISTIINPANOJA

Lähteet

10 askelta osallisuuteen. <http://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/10AskeltaOsallisuuteen.pdf>

Kahoot. <https://kahoot.com>

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta–
Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus-
ja kehittämiskeskus. Helsinki: Stakes.

Varhaiskasvatuslaki 36/1973.